

სარისკო კაპიტალი ინოვაციურ ბიზნესში

აბაგი გვარუცია
სტუ-ს პროფესორი

ინოვაციური ბიზნესი განიხილება, როგორც სიახლეების შექმნის და გამოყენების პროცესი. ეს სიახლეები შეიძლება იყოს პროდუქტი, მომსახურება ან სამუშაო. აქედან გამომდინარე, ინოვაციური ბიზნესისათვის ყველა ის რისკია დამახასიათებელი, რაც საერთოდ ეკონომიკისათვის.

ინოვაციურ ბიზნესში რისკებს წარმოქმნის ფუნდამენტური, კონიუნქტურული და შინაგანი ფაქტორები. ფუნდამენტურ ფაქტორებს მიეკუთვნება კონკრეტული ქვეყნის და აგრეთვე, მსოფლიოს პოლიტიკურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, კონიუნქტურულ ფაქტორებს – ბაზრის მდგომარეობა, ხოლო შინაგანი ფაქტორებს, ვენჩურული ფირმის შინაგანი გარემო.

ინოვაციური ბიზნესი და მისი რისკები იმართება და რეგულირდება როგორც სახელმწიფო, ისე ფირმის დონეზე. სახელმწიფო დონეზე მას ქვეყნის მთავრობა არეგულირებს როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი მეთოდებით.

პირდაპირი რეგულირება მქდავდება ინოვაციური ბიზნესის დოტაციურ დაფინანსებაში და აგრეთვე, პროგრამულ-მიზნობრივ დაფინანსებაში. არაპირდაპირ მეთოდებს მიეკუთვნება ინოვაციური ფირმების შეღავათიანი დაბეგვრა გადასახადებით.

ინოვაციურ ბიზნესში განსაკუთრებულ როლს თამაშობს სარისკო (ვენჩურული) კაპიტალი, რომელიც წარმოადგენს დაფინანსების ისეთ ფორმას, რომელსაც მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს განვითარებული საბაზრო ეკონომიკის ქვეყნებში. დღემდე თითქმის არ არსებობდა საქართველოში და განსაკუთრებით მიმზიდველია ამჟამად მცირე, მაგრამ გავრთოების პირას მყოფი ბიზნესისათვის.

საბანკო და სამრეწველო კაპიტალისაგან განსხვავებით, სარისკო კაპიტალის თავისებურება ისაა, რომ მისმა ჩამდებმა იცის, რომ შეიძლება იგი დაიკარგოს, დაფინანსება გრძელვადიანია და დიდია მოგების მიღების ვადა. სარისკო კაპიტალი წარმოადგენს არა კრედიტს, არამედ საპაიო შესატანს – შემტანისათვის მოტივაციური ფაქტორია მომავალში მაღალი მოგება.

ვენჩურული ფირმების საქმიანობამ ყველაზე ადრე იჩინა თავი აშშ-ში. შემდეგ ფართოდ გავრცელდა ევროპის განვითარებულ ქვეყნებში და

იაპონიაში. 2010 წლისათვის მარტო აშშ-ში ფუნქციონირებდა 10 000 ვენჩურული ფირმა, რომელთაც 5000-მდე ფონდი აფინანსებდა, ხოლო ვენჩურული კაპიტალის ბაზრის საერთო მოცულობამ 26 მილიარდ დოლარს გადააჭარბა.

სამწუხაროდ, საქართველოში არც ერთი ვენჩურული ფირმა არ არსებობს. ამის მიზეზი ვენჩურული კაპიტალის ნაკლებობაა და მაღალკვალიფიციური, ჭკვიანი და ნიჭიერი მეცნიერების გასვლაც საქართველოდან (ამ პროცესს „ტვინის გადინებასაც“ უწოდებენ“).

სარისკო კაპიტალის ინვესტირების ფუნდამენტალური მახასიათებელია რისკისა და სარგებლის განაწილება ფონდსა და ინვესტიციის მიმღებს შორის. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, უფრო მაღალი რისკის გაწევისა და საწარმოს პარტნიორად გახდომის სანაცვლოდ ფონდი მონაწილეობას მიიღებს ინვესტიციის მიმღების მოგების განაწილებაშიც. ხშირად სარისკო კაპიტალის ინვესტიცია გულისხმობს პრივილეგირებული და ჩვეულებრივი აქციების შეძენას, თუმცა იგი ასევე შეიძლება მოიცავდეს სესხის ინსტრუმენტებს თანამონაწილეობის მახასიათებლებით. ასეთ სესხს შეიძლება ჰქონდეს კომერციულ ბანკებთან შედარებით უფრო დაბალი გირაოს მოთხოვნილება ან/და უფრო გრძელი დაფარვის ვადა, გადასახადები კი მიბმული იყოს დაგეგმილი ფულადი სახსრების მოძრაობასთან. ამგვარი სესხის დაფარვის ინდივიდუალური გრაფიკი მიღწეული იქნება სესხსა და კაპიტალში ინვესტირების კომბინირებით, ზრდადი საპროცენტო განაკვეთით ან/და ე.წ. როიალტით (შემოსავლისა ან მოგების პროცენტთან მიბმული გადახდები). რადგან ფონდის წარმატება მეტწილად დამოკიდებულია ინვესტიციის მიმღების წარმატებაზე. ნებისმიერი საინვესტიციო პროექტის განხორციელების წინაპირობაა ამბიციური, კვალიფიციური და მჭიდრო თანამშრომლობაზე ორიენტირებული მენეჯმენტის მოძიება.

ინოვაციური ბიზნესი წარმოუდგენელია რისკის გარეშე. რისკი არის საშიშროება, სავარაუდო ზარალი ან ზიანი, რომელიმე არასასურველი მოვლენის დადგომის შესაძლებლობა. რისკის ქვეშ უნდა ვიგულისხმოთ ალბა-

თობა იმისა, რომ ფორმამ თავისი სამეწარმეო საქმიანობის შედეგად, შესაძლოა დაკარგოს რესურსების ნაწილი, ვერ მიიღოს დაგეგმილი მოგება ან გაუზრდეს გაუთვალისწინებელი ხარჯები.

აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ბიზნესის სხვა სფეროებთან შედარებით, ინოვაციურ ბიზნესში უფრო მეტი რისკია, რადგან სასურველი შედეგის მიღების გარანტია ამ ტიპის საქმიანობაში პრაქტიკულად გამორიცხებულია. ამერიკელი მეცნიერი ბ. ტეისი იმასაც ამტკიცებს, რომ ინოვაციურ ბიზნესში ლისკონტის განაკვეთად ბანკის პროცენტის გამოყენება და ამ დარგისათვის მისი ბაზად მიღება დაუშვებელია, რადგან ეს არის დარგი, სადაც წარმატების ალბათობა 10%-ია, რისკისა და დანაკარგის კი – 90%. ამავე აზრის არიან მედინსკი და სტრეკალოვი. ახალი ტექნიკისა და ტექნოლოგიების დანერგვა და გაბედული შემოქმედებითი არატრადიციული ქმედება, თავის მხრივ კიდევ უფრო აძლიერებს რისკის ალბათობას.

რისკი ინოვაციურ ბიზნესში შეიძლება განიმარტოს, როგორც ალბათობა ზარალისა, რომელიც მოსალოდნელია ორგანიზაციის მიერ სახსრების დაბანდებით ახალი პროდუქციისა და მომსახურების წარმოებასა და ძველის გაუმჯობესებაში, მოწინავე ტექნიკისა და ტექნოლოგიების ათვისებაში, ორგანიზაციისა და მართვის ახალი მეთოდების დანერგვაში. ცხადია, ზარალი შეიძლება წარმოიშვას იმ შემთხვევაში, თუ ახალ პროდუქციასა და მომსახურებას ბაზარი არ მიიღებს, ან თუკი ინოვაციური მმართველობითი მეთოდები არ აღმოჩნდება ეფექტიანი. ხშირად კი რისკისათვის ჯილდო მეწარმის მიერ გამოუმუშავებული მოგების ძირითადი ნაწილია, ე.ი. მეწარმე მოგების მისაღებად ეძებს წარმოების ორგანიზაციის მეთოდსა და ტექნოლოგიას, ამუშავებს ახალ საქონელსა და მომსახურებას, ქმნის ახალ ბაზარს.¹

ინოვაციურ ბიზნესში შეიძლება წარმოიშვას წმინდა და სპეკულაციური რისკები. პირველი გულისხმობს ბიზნესში ისეთი ფაქტორების მოქმედებას, რომლის შედეგი აუცილებლად არის ზარალი და მათი გავლენის შეცვლა შეუძლებელია. მაგალითად, სტიქიური უბედურება, ხანძარი, პოლიტიკური კატაკლიზმები და სხვა. სპეკულაციური რისკები კი დაკავშირებულია მმართველობით გადაწყვეტილებებთან, რომელთა შედეგი შეიძლება იყოს როგორც ზარალი, ასევე – მოგება.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, ინოვაციურ საქმი-

ანობასთან დაკავშირებული რისკები შეიძლება დაიყოს შემდეგ კატეგორიებად:

რისკი, რომელიც მოსალოდნელია ინოვაციური პროექტის არასწორად შერჩევის შემთხვევაში, რისი მიზეზიც შეიძლება იყოს ფორმის ეკონომიკური და საბაზრო სტრატეგიის პრიორიტეტების არასწორი განსაზღვრა, სამომხმარებლო ბაზრის არაადეკვატური შეფასება;

ინოვაციური პროექტის არასაკმარისი დაფინანსების რისკი, რომელიც გამოწვეულია დაფინანსების წყაროს არასწორი შერჩევით. აღსანიშნავია, რომ ინოვაციური პროექტის დაფინანსების წყაროს შერჩევისას საწარმოს აქვს სამი შესაძლო არჩევანი: 1) პროექტის თვითდაფინანსება; 2) დაფინანსება გარე წყაროებიდან; 3) პირველი ორი ვარიანტის კომბინაცია;

მარკეტინგული რისკი, რომელიც დაკავშირებულია ინოვაციური პროექტის რეალიზაციისთვის საჭირო რესურსების მიწოდების შეფერხებასთან და ძირითადად განპირობებულია ტექნიკური თავისებურებებით. ხშირ შემთხვევაში, პროექტის განსახორციელებლად საჭიროა უნიკალური მოწყობილობები, მაღალხარისხიანი მანქანები, ან ისეთი მასალები, რომლებიც თავად მოითხოვენ დამუშავებასა და ათვისებას. ამიტომ ზოგჯერ საწარმოს წინაშე დგება პრობლემა, იპოვოს ისეთი მიმწოდებლები, რომლებიც შესძლებენ მის უზრუნველყოფას ამა თუ იმ უნიკალური რესურსით. ხოლო, როცა ასეთი მიმწოდებლები არ არსებობენ ადგილობრივ ბაზარზე. ფორმა იძულებულია ეძებოს ისინი საერთაშორისო ბაზარზე, რაც, ცხადია, განაპირობებს დამატებით ხარჯებს და წარმოშობს საგარეო ვაჭრობასთან დაკავშირებულ რისკებს;

ინოვაციური პროექტის განხორციელების შედეგად მიღებული პროდუქციისა და მომსახურების რეალიზაციის მარკეტინგული რისკი, რომელიც წარმოიშობა ბაზრის არასაკმარისი სეგმენტაციის გამო, როცა ახალ, მიმზიდველ, მაგრამ მაღალი ფასის მქონე საქონელს ვერ ყიდულობენ მომხმარებლები, აგრეთვე იმ შემთხვევაში, როცა არასწორად არის შერჩეული მიზნობრივი ბაზრის სეგმენტი და რისკი წარმოიშობა შემდეგ სიტუაციებში: 1) თუ ინოვაციურ პროდუქტზე მოთხოვნა შერჩეული ბაზრის სეგმენტზე არასტაბილური აღმოჩნდება; 2) თუ არჩეულია ბაზრის ისეთი სეგმენტი, რომელზეც მოთხოვნა ინოვაციურ პროდუქტზე შეფასებულია არასწორად; 3) თუ გაყიდვებისთვის შერჩეულია ბაზრის სეგმენტი, რომელზეც ინოვაციურ პროდუქტზე მოთხოვნა შეზღუდულია;

კონკურენტებთან დაკავშირებული რისკი,

¹ ჩოჩოშვილი ს. ბიზნეს-გეგმის შედგენის მეთოდთა, თბ., „ინტელექტი“, 2001, გვ. 50.

რომლის წარმოშობის მიზეზებია: კონკურენტებზე არასრული ან არასარწმუნო ინფორმაციის ფლობა, სიახლეების დანერგვის უფრო ნელი ტემპები კონკურენტებთან შედარებით, კონკურენტების მხრიდან კონკურენციის არასწორი მეთოდებით წარმართვა, რაც ასახავს კპოვნებს ბაზარზე სხვა მწარმოებლების გამოჩენაში, რომლებმაც შესაძლოა ანალოგიური პროდუქცია შესთავაზონ მომხმარებლებს;

ინოვაციურ პროექტთან დაკავშირებული საკუთრების უფლების უზრუნველყოფის რისკი, რომელიც წარმოიშობა სხვადასხვა მიზეზის გამო. მაგალითად, დაპატენტების პოლიტიკის საკითხებში დაშვებულმა შეცდომებმა შეიძლება ნულამდე დაიყვანოს ფირმის მიერ სიახლის დანერგვით მიღებული კონკურენტული უპირატესობა. არსებობს რისკი იმისა, რომ გაჭიანურდეს პატენტის დარეგისტრირება, დაგვიანდეს ლიცენზიის მიღება დროულად გადაუხდელობის გამო, საპატენტო ორგანომ უარი თქვას პატენტის დამტკიცებაზე და შეაფერხოს მისი გაცემა. გარდა აღნიშნულისა, მოსალოდნელია აგრეთვე პატენტის გაპროტესტების რისკი, რამაც შეიძლება ხშირ შემთხვევაში გამოიწვიოს საპატენტო უფლების გაუქმება;

საწარმოო-ტექნოლოგიური რისკი, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას საწარმოო წუნის, ხანძრის, ავარიის და სხვა შემთხვევაში;

რისკი, რომელიც დაკავშირებულია არასრულ და არახუსტ ინფორმაციასთან ტექნიკურ-ეკონომიკური მაჩვენებლების, ახალი ტექნიკისა და ტექნოლოგიების პარამეტრების დინამიკის შესახებ;

გაუთვალისწინებელი ხარჯების წარმოქმნისა და შესაბამისად, მოგების შემცირების რისკი;

გარდა ზემოაღნიშნული რისკებისა, ინოვაციურ საქმიანობაზე გავლენას ახდენს ის რისკები, რომლებიც დამახასიათებელია ბიზნესის სხვა სფეროებისათვის:

ეროვნულ ვალუტასთან მიმართებაში უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებასთან დაკავშირებული რისკი;

სოციალურ-პოლიტიკური ცვლილებების რისკი;

საგარეო ეკონომიკური რისკი, რომლებიც დაკავშირებულია საგარეო საქმიანობაში შეზღუდვების დაწესებასთან, საზღვრების დაკეტვასთან და სხვა;

ბუნებრივ-კლიმატური პირობები, სტიქიურ უბედურებასთან დაკავშირებული რისკები და სხვა.

რისკის მართვა წარმოადგენს ერთ-ერთ

დინამიურად განვითარებადი სახის პროფესიულ საქმიანობას. იგი მოიცავს შემდეგ სტადიებს: სავარაუდოდ რისკის გამოვლენა, რისკის შეფასება, რისკის მართვის მეთოდის შერჩევა და მისი გამოყენებით მიღებული შედეგების შეფასება.

რისკის მართვა, როგორც სისტემა, შედგება ორი ქცევის სტემისაგან: მართვადი ქცევის სტემა, რომელიც მოიაზრება მართვის ობიექტად და მმართველი ქცევის სტემა, რომელიც წარმოგვიდგება მართვის სუბიექტად. რისკის მართვის სისტემაში მართვის ობიექტს მიეკუთვნება: რისკის დაშვება, კაპიტალის სარისკო ჩადება და რისკის რეალიზაციის პროცესში ეკონომიკური ურთიერთობა ისეთ მეურნე სუბიექტებს შორის, როგორიცაა: მეწარმე და პარტნიორები, კრედიტორი და დებიტორი, დამზღვევი და მზღვეველი, კონკურენტები და ა.შ. რისკის მართვის სისტემაში მართვის სუბიექტად კი მიჩნეულია ადამიანთა სპეციალური ჯგუფი (მეწარმე, ფინანსური მენეჯერი, რისკ-მენეჯერი, დაზღვევის სპეციალისტი და სხვ.), რომელიც სხვადასხვა მეთოდის გამოყენებით ახდენს გავლენას მართვის ამა თუ იმ ობიექტზე.

ბევრ ფირმაში შემოღებულია რისკ-მენეჯერის თანამდებობა, რომლის მოვალეობას წარმოადგენს ამა თუ იმ სახის რისკის შემცირება. რისკ-მენეჯმენტის მმართველობითი ფუნქციაა დასახული მიზნის მისაღწევად საჭირო საშუალებებით დროული და კომპლექსური მანიპულირება. აღსანიშნავია, რომ ინოვაციურ საქმიანობაში მნიშვნელოვანია არა რისკების თავიდან აცილება, არამედ მათი მინიმიზაცია, რაც შესაძლებელია შემდეგი ძირითადი მეთოდების გამოყენებით:

რისკების განაწილების მეთოდი გულისხმობს თანაინვესტორთა მოძიებას, რათა მიღწეულ იქნას რისკების შემცირება მათი გადანაწილებით პროექტის მონაწილეობაზე. მხარე, რომელიც პასუხისმგებელია კონკრეტულ რისკზე, კარგად უნდა ერკვეოდეს მის სპეციფიკაში, რათა გონივრულად შეაფასოს და აკონტროლოს იგი. ამასთან, იგი უნდა იყოს ფინანსურად მდგრადი იმისათვის, რომ გაუძლოს რისკების სავარაუდო უარყოფით გავლენას. აღსანიშნავია, რომ რაც უფრო ძლიერია თანაინვესტორთა ჯგუფი, მით ნაკლებია პროექტის შეჩერების ალბათობა ამა თუ იმ გაუთვალისწინებელ გარემოებათა გამო.

დივერსიფიკაციის მეთოდი საშუალებას იძლევა, ინვესტიციათა მრავალფეროვნების ხარჯზე შემცირებულ იქნას პორტფელური რისკები, რაც გულისხმობს ერთ საინვესტიციო პრო-

ტფელში რამდენიმე საინვესტიციო პროექტის გაერთიანებას იმ მიზნით, რომ თავიდან იქნას აცილებული ყველა პროექტის მომგებიანობის ერთდროული ცვლილება ერთი და იმავე მიმართულებით. რისკიანი ფინანსური აქტივებისაგან შემდგარი პროტფელები შეიძლება ისეთიანად იქნას ფორმირებული, რომ თუ გაუთვალისწინებელი მიზეზების გამო ერთ-ერთი პროექტი აღმოჩნდება წამგებიანი, სხვების მიერ მიღებულმა მოგებას კომპანია გაკოტრებისგან გადაარჩინოს. დივერსიფიკაცია გულისხმობს ასევე, პროდუქციის გარკვეულ სახეობაზე მოთხოვნის შემცირებით გამოწვეული რისკის თავიდან აცილების მიზნით ფირმის მიერ სხვადასხვა სახის პროდუქციის წარმოებას;

დაზღვევა, როგორც ეკონომიკურ ურთიერთობათა სისტემა, წარმოადგენს რისკის შემცირების ყველაზე გავრცელებულ ფორმას და გულისხმობს რისკის სხვაზე გადაცემას გარკვეული გასამრჯელოს ფასად, რაც ნიშნავს ზარალის განაწილებას სადაზღვევო ურთიერთობების მონაწილეთა შორის. დაზღვევის შემთხვევაში იქმნება სპეციალური სადაზღვევო ფონდი, რომელიც გამოიყენება სხვადასხვა ტიპის ზარალისა თუ დანაკარგის ანაზღაურების მიზნით. მაგალითად, სადაზღვევო კომპანიაში ფიზიკური და იურიდიული პირები დებენ თანხებს იმისათვის, რომ რისკით გამოწვეული ზარალის შემთხვევაში დამზღვევმა მიიღოს გარკვეული კომპენსაცია. კერძო სადაზღვევო კომპანია წარმოადგენს კომერციულ საწარმოს. საქონელი, რომლითაც ის ვაჭრობს, საფინანსო დახმარებაა. იმისათვის, რომ შეძლოს ფუნქციონირება, სადაზღვევო კომპანიებმა უნდა დაფარონ საკუთარი დანახარჯები, რომლებიც შედგება სადაზღვევო პოლისების ასანაზღაურებელი თანხების, ადმინისტრაციული დანახარჯების, ლიკვიდურობისა და გადასახადებისაგან. სადაზღვევო კომპანიებში დიდ როლს თამაშობენ ის ადამიანები, რომლებიც განსაზღვრავენ სადაზღვევო დანაკარგებისა და პრემიების მოცულობას. მათ აქტუარები ეწოდება. ისინი ადგენენ სადაზღვევო ცხრილებს, სადაც აისახება სხვადასხვა სტიქიური მოვლენის ალბათობა და იყენებენ მათ სადაზღვევო პრემიების დასადგენად. სადაზღვევო აგენტები არიან სადაზღვევო კომპანიების ის თანამშრომლები, რომლებიც წყვეტენ, თუ რომელი რისკები, რა თანხებში უნდა იქნეს დაზღვეული. აღსანიშნავია, რომ დაზღვევა გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როცა პირთა დიდი რაოდენობა განიცდის ანალოგიურ რისკს.

რისკის დაზღვევასთან ერთად გამოიყენე-

ბა გადაზღვევა, რომელიც გულისხმობს პირდაპირი მზღვეველის მიერ დაზღვეულისაგან სადაზღვევო ხელშეკრულებით აღებული რისკის გარკვეული ნაწილის სხვა მზღვეველისთვის გადაცემას ისე, რომ ამ უკანასკნელს დაზღვევულთან სამართლებრივი ურთიერთობა გააჩნია. გადაზღვევის დროს მაქსიმალურად იზღუდება სადაზღვევო კომპანიის ზარალი და ის გაკოტრებისაგან დაცულია. გადაზღვევის მიზანია რისკების განაწილების გზით დამზღვევის დაბალანსებული პროტფელის შექმნა, სადაზღვევო ოპერაციების ფინანსური მდგომარეობისა და რენტაბელობის უზრუნველყოფა, ზეგავლენა პირდაპირი მზღვეველის გადახდისუნარიანობის მაჩვენებელია გაუმჯობესებაზე, ლიკვიდური აქტივების შეთავაზება უშუალოდ მზღვეველისათვის სადაზღვევო შემთხვევების დადგომისას, დანაკარგის სწრაფი რეგულირებისათვის სადაზღვევის გამოყენება მიზანშეწონილია მაშინ, როცა სადაზღვევო კომპანიების რისკის ასაღებად საკმარისი ფინანსური თანხები არ გააჩნიათ. გადაზღვევა რეგულირდება ხელშეკრულების ფორმით. ეს უკანასკნელი წარმოადგენს შეთანხმებას, რომლის მიხედვითაც ერთი სადაზღვევო კომპანია – „ცედენტი“ გადასცემს დასაზღვევად მიღებული რისკის ნაწილს სხვა კომპანიას – „ცესიონერს“. გადაზღვევის ხელშეკრულება პირდაპირ მზღვეველსა და დაზღვეველს შორის სამართლებრივი ურთიერთობის საფუძველია, რომელშიც მოცემულია გადახდების წესები და დებულებები.

რეზერვირება, რომლის დროსაც საწარმო ქმნის პეციალურ ფონდებს (ძირითადად მოგებიდან) საბრუნავი საშუალებების ნაწილის ხარჯზე. იგი წარმოადგენს სარეზერვო ფონდის შექმნის დეცენტრალიზებულ ფორმას სამეურნეო სუბიექტში, ამიტომაც განიხილება, როგორც დანაკარგის დაფარვაზე საშუალებების რეზერვირება და ხშირად თვითდაზღვევას უწოდებენ. რეზერვირების შემთხვევაში აუცილებელია ოპტიმალური მარაგის განსაზღვრა, ხოლო თუ დანაკარგებმა გადააჭარბა დაგროვილ რეზერვს, რაც მოსალოდნელია დაუგეგმავი რისკის პირობებში, საწარმომ უნდა გამოიყენოს მათი კომპენსაციისათვის დამატებითი სახსრები.

ჰეჯირება წარმოადგენს ბაზარზე არასასურველი ფასის კონიუნქტურის რისკის შემცირების ეფექტიან საშუალებას. ვადიანი კონტრაქტების დადებით მეწარმე თავს იცავს ბაზარზე ფასების რყევისაგან, რითაც ამცირებს თავისი სამეწარმეო საქმიანობის სავარაუდო შედეგების გაურკვევლობის დონეს.

ლიმიტირება გულისხმობს შეზღუდვის სისტემის გარკვეულ წესებს, რომლებიც გამოიყენება კაპიტალდაბანდების განსაზღვრის, საქონლის კრედიტში გაყიდვის, სესხის გაცემის და სხვა შემთხვევაში, მისი საშუალებით ხდება ფულადი სახსრების ზღვრული დონის დადგენა.

აღსანიშნავია, რომ რისკის მინიმიზაციის მეთოდების კონკრეტული არჩევანი დამოკიდებულია

ბუღალტრული მეწარმისა და რისკ-მენეჯერის გამოცდილებასა და ინოვაციური ფირმის შესაძლებლობაზე. ხშირად სასურველი შედეგის მისაღებად გამოიყენება არა ერთი, არამედ, რისკების შემცირების მეთოდთა ერთობლიობა ინოვაციური პროექტის განხორციელების ცალკეულ ეტაპზე. რაც, საბოლოო ჯამში, კომპანიის ეფექტიანი განვითარების ერთ-ერთ მიშენებლურ წინაპირობას წარმოადგენს.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. აბრალავა ა., გვაჯაია რ., ქუთათელაძე რ. საინოვაციო მენეჯმენტი, თბ., 2009.
2. ბარათაშვილი ე., დათაშვილი ვ., ნაკაიძე გ., ქუთათელაძე რ. ინოვაციების მენეჯმენტი, თბ., 2009.
3. გვარუცია ა. ინოვაციურ საწარმოთა ორგანიზაციული ფორმები. ჟურნ.: „სოციალურ ეკონომიკა“, №6, 2011.
4. ჩიქავა ლ., ინოვაციური ეკონომიკა, თბ., 2006.
5. ყორღანაშვილი ლ. საერთაშორისო ეკონომიკისა და ბიზნესის აქტუალური საკითხები. თბ., 2009.
6. გველესიანი რ. საერთაშორისო მეწარმეობის რისკები და სადაზღვევო ბიზნესის პრინციპები. თბ. სახ. უნივერსიტეტის გამომცემლობა, თბ., 2003.
7. შენგელია თ. ინოვაციური პროცესები. პოლიტიკა, რეგულირება, ეფექტიანობა. თბ., 1997.
8. Анишик М. и др. Инновационная деятельность, учебное пособие, МН. ВГУ, 2006.
9. Молчанов Н. Н. Инновационный процесс: организация и маркетинг, Санкт-Петербург, 2008.

THE POLE OF VENTURE CAPITAL IN INNOVATIVE BUSINESS

AKAKI GVARUTSIDZE

Professor of State Technical University

In this article A Gvarutsidze notifies the important rule of venture Capital in development market economy countries, until at present does not exist in Georgia and at present especially is pretty for small but edge of the business expansion.

Risk in innovative business may be explained as the probability of losses, which is expected by investment funds of organization, new production and service industry, the improvement of old ones, mastering of advanced techniques and technologies, the introduction of new management methods and organization.